

**UCHWAŁA NR XXXVIII/214/2014
RADY MIEJSKIEJ W SKALBMIERZU**

z dnia 26 czerwca 2014 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar
Przemocy na lata 2014-2018**

Na podstawie art.18 ust.2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013r., poz. 594 ze zm.), w związku z art. 9a ust. 15 ustawy z dnia 29 lipca 2005r o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity Dz. U. z 2005r. Nr 180, poz. 1493 ze zm.) Rada Miejska w Skalbmierzu uchwala, co następuje :

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy na lata 2014 – 2018, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy w Skalbmierzu.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Miejskiej
Jan Śliwa
Jan Śliwa

Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XXXVIII/214/2014
Rady Miejskiej w Skalmierzu
z dnia 26 czerwca 2014 r.

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY
NA LATA 2014 - 2018**

I. WSTĘP

W celu efektywnego i zintegrowanego działania przeciw przemocy w rodzinie oraz zmniejszenia jej negatywnych następstw w życiu społecznym i rodzinnym opracowano Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy dla Gminy Skalmierz na lata 2014-2018. Działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie są podejmowane w szczególności w ramach pracy Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego.

Program stanowi plan działań instytucji zobowiązanych do podejmowania działań na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie, a tym samym przyczyni się do usprawnienia lokalnemu systemu przeciwdziałania i ograniczenia w/w zjawiska oraz poprawy kondycji rodzin w gminie Skalmierz.

Aktem prawnym regulującym działania wszystkich podmiotów wobec przemocy w rodzinie jest również rozporządzenie w sprawie procedury Niebieska Karta, które obowiązuje od dnia 18 października 2011r. Procedura NK została opracowana w ten sposób aby połączyć kompetencje wszystkich instytucji odpowiedzialnych za przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i tworzyć warunki do podejmowania współpracy już od momentu interwencji. W rozporządzeniu określono krąg podmiotów uprawnionych do wszczęcia procedury NK, obowiązki w tym zakresie przewodniczącego Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego, zadania pracowników socjalnych, działania przedstawicieli: Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, ochrony zdrowia oraz oświaty, a także funkcjonariuszy Policji. Skuteczność programu zależy od wielu czynników, w tym m.in. dobrego rozeznania środowiska przez służby odpowiednio przygotowane, zajmujące się profilaktyką i wsparciem rodzin zagrożonych patologiami, kompleksowej współpracy lokalnych służb i instytucji w ramach pracy Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego, a przede wszystkim motywacji dokonania zmian i wyjścia z kryzysu przez rodziny dotknięte problemem przemocy.

II Podstawa opracowania programu

Podstawa opracowania i realizacji programu:

Ustawa z dnia 29 lipca 2005r o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie

(Dz. U. z 2005r. Nr 180, poz. 1493 z późn.zm.),

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997r – Kodeks karny

(Dz. U. z 1997r. Nr 88 poz. 553 z późn.zm.),

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997r – Kodeks postępowania karnego

(Dz. U. z 1997r, Nr 89, poz.555 z późn.zm.),

Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej

(Dz. U. z 2013r. Nr 182 z późn.zm.),

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

(Dz. U. z 2013r. Nr 135 z późn.zm.),

Ustawa z dnia 26 października 2013r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi

(Dz. U. z 2012r. Nr 1356 z późn.zm.),

Ustawa z dnia 25 lutego 1964r – Kodeks rodzinny i opiekuńczy

(Dz. U. z 2012r. Nr 788 z późn.zm.),

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r w sprawie procedury Niebieska Karta oraz wzorów formularzy Niebieska Karta(dz. U. z 2011r. Nr 209, poz.1245).

III Diagnoza problemu przemocy w rodzinie

Literatura socjologiczna wprowadza wiele definicji rodziny. Wszystkie one faktycznie sprowadzają się do określenia rodziny jako małej grupy społecznej, grupy niezastąpionej, stanowiącej załączek szerszej społeczności. Rodzina jest podstawowym elementem struktury społecznej. Rodzina jest niepowtarzalnym środowiskiem kształtującym osobowość, poglądy, styl życia, system norm i wartości. Ważną rolę w rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy członkami rodziny, oparte na miłości i zrozumieniu.

W przypadku dezorganizacji, rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań. Relacje wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi.

Przemoc jest zjawiskiem występującym powszechnie w naszym społeczeństwie i dotyczy rodzin o różnym statusie społecznym.

Przemoc doznawana w rodzinie rodzi konsekwencje niezmiernie głębokie i szkodliwe, dając o sobie znać w postaci zaburzeń emocjonalnych w bliższej lub dalszej perspektywie czasowej.

Przemoc w rodzinie – zwana także potocznie przemocą domową, to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie działań koniecznych do ochrony zdrowia i życia, naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych (małżonek, wstępny, zstępny, rodzeństwo, powinowaty w tej samej linii lub stopniu, osoba pozostająca w stosunku przysposobienia oraz jej małżonek, osoba pozostająca we wspólnym pożyciu), a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, narażające te osoby w szczególności na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą (art. 2 ustawy o z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2005r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.).

Rodzaje przemocy:

Przemoc fizyczna - popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielanie koniecznej pomocy, itp.

Przemoc psychiczna - wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie groźb, itp.

Przemoc seksualna - wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych kobiety, itp.

Przemoc ekonomiczna - odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, nie zaspakajanie podstawowych materialnych potrzeb rodziny, itp.

Na terenie Gminy Skalbierz przemoc w rodzinie występuje w rodzinach o różnym statusie społecznym, często łączy się z problemem nadużywania alkoholu, niskimi dochodami. Przypadki przemocy zdarzają się w domach rodzinnych, w zamkniętym kręgu osób, gdzie świadkami są jedynie członkowie rodziny.

W ostatnim okresie, coraz częściej ujawniane są przypadki przemocy. Prowadzone dotychczas działania informacyjne – ogólnopolskie i lokalne – spowodowały zmiany świadomości społecznej i z jednej strony – większej gotowości ofiar przemocy do ujawniania takich spraw, a z drugiej – wiążą się

z większym profesjonalizmem przedstawicieli służb zobowiązanych do podejmowania interwencji i udzielania pomocy. Należy jednak zaznaczyć, że pomimo większej świadomości społecznej, tylko bardzo zdeterminowane ofiary przemocy decydują się na jej przerwanie i zgłoszenie tego faktu odpowiednim organom.

IV Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Miasta i Gminy Skalbierz

Z danych ewidencji ludności (stan na 31.12.2013 r.) wynika, że w Gminie Skalmierz zamieszkuje 6810 mieszkańców, z czego 3426 stanowią kobiety. Dominującą grupą wiekową są mieszkańcy w wieku produkcyjnym.

Z danych Powiatowej Komendy Policji w Kazimierzy Wielkiej (stan na dzień 24 maj 2014r) wynika, że z każdym rokiem wzrasta liczba przeprowadzanych interwencji domowych w związku z przemocą. W 2012 roku przeprowadzono 9 interwencji domowych i sporządzono 9 Niebieskich Kart, w 2013r policjanci interweniowali 32 razy i sporządzili 32 Niebieskie Karty.

W I kwartale 2014r policjanci przeprowadzili 3 interwencje domowe i sporządzili 3 Niebieskie Karty.

Wśród podopiecznych Ośrodka Pomocy Społecznej w 2012 roku w związku z przemocą w rodzinie na terenie gminy Skalmierz pracownicy socjalni nie przeprowadzili żadnej interwencji. W 2013 roku przeprowadzono 2 interwencje domowe i założono 2 Niebieskie Karty przez pracowników socjalnych.

W I kwartale 2014r MGOPS w Skalmierzu w związku z przemocą domową pracownicy socjalni nie interweniowali.

Osoby, które przynajmniej raz doświadczyły przemocy w rodzinie – niezależnie od tego, jaką przybierała ona formę – to częściej kobiety. Spożywanie alkoholu ma duży wpływ na występowanie przemocy w rodzinach.

V Program

Adresaci programu :

1. Rodziny i osoby dotknięte bezpośrednio zjawiskiem przemocy.
2. Rodziny i osoby zagrożone zjawiskiem przemocy.
3. Przedstawiciele instytucji i służb pracujący z osobami i rodzinami zagrożonymi bądź dotkniętymi przemocą.

Celem głównym programu jest :

1. Zwiększenie skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez tworzenie jednolitego i profesjonalnego systemu interwencji
2. Ochrona osób doznających przemocy i wsparcie dla osób zagrożonych przemocą.

Cele szczegółowe i zadania :

1. Monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Miasta i Gminy Skalmierz,
1. Podnoszenie poziomu wiedzy i wrażliwości społecznej mieszkańców miasta i gminy na temat zjawiska przemocy, jego przejawów i form,
3. Poprawa skuteczności działań osób i instytucji zobowiązanych i uprawnionych do przeciwdziałania przemocy,
4. Zapewnienie kompleksowej pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie,
5. Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc.

Zadanie 1:

Działania Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Cel działania zespołu:

1. Szybkie i skuteczne podejmowanie działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa oraz zatrzymania przemocy w rodzinie, a także planowanie i realizacja działań pomocowych w oparciu o diagnozę potrzeb.

Zadania zespołu:

- _ kompleksowa pomoc rodzinom dotkniętym zjawiskiem przemocy,
- _ przyjmowanie zgłoszeń dotyczących przemocy domowej i uruchamianie procedur mających na celu powstrzymanie przemocy,
- _ wypracowanie procedur interwencji kryzysowej wobec ofiar i sprawców przemocy oraz opracowanie adekwatnej strategii postępowania,
- _ kierowanie ofiar i sprawców przemocy do odpowiednich specjalistów,

- _ monitorowanie sytuacji w rodzinach, w których dochodzi do przemocy,
- a w szczególności uruchamianie współpracy między różnymi instytucjami pomocowymi,
- _ zbieranie materiałów dowodowych zgodnie z procedurą „Niebieskiej Karty”,
- _ gromadzenie informacji na temat instytucji udzielających pomocy rodzinom, w których występuje zjawisko przemocy domowej,
- _ analiza wniosków o wszczęcie postępowania w sprawie zastosowania obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu składanych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych pod kątem związku między nadużywaniem alkoholu a stosowaniem przemocy,
- _ występowanie z zawiadomieniami do prokuratury o podejrzeniu popełnienia czynów określonych w art. 2 § 2 Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- a) liczba porad udzielonych ofiarom przemocy,
- b) liczba sprawców przemocy objętych działaniami terapeutycznymi,
- c) liczba rodzin objętych działaniami pomocowymi.

VI Systematyczna edukacja środowiska lokalnego

Zadanie 1:

Przygotowanie i udostępnienie materiałów o charakterze informacyjnym i edukacyjnym

Cel realizacji zadania:

Ułatwienie dostępu do podstawowych informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy oraz podniesienie poziomu wiedzy mieszkańców Gminy na temat przemocy domowej

Realizacja zadania:

- 1) utworzenie gablot informacyjnych w Urzędzie Miasta i Gminy, Miejsko- Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej, szkołach i placówkach opieki zdrowotnej oraz systematyczne aktualizowanie umieszczonych tam informacji,
- 2) rozpowszechnianie broszur i ulotek dotyczących zjawiska przemocy,
- 3) publikowanie w Biuletynie Informacyjnym informacji o lokalnym systemie pomocy i wsparcia osób uwięzionych w zjawisko przemocy domowej,
- 4) rozpowszechnianie w lokalnym środowisku programów profilaktycznych,
- 5) udział w ogólnopolskich kampaniach przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- a) liczba utworzonych gablot informacyjnych,
- b) ilość rozpowszechnionych materiałów o charakterze informacyjno edukacyjnym,
- c) liczba publikacji w Biuletynie Informacyjnym,
- d) liczba zrealizowanych form aktywnego spędzania czasu wolnego,
- e) liczba udzielonych porad psychologicznych i prawnych,
- f) ilość przeprowadzonych terapii.

VII. Systematyczna edukacja przedstawicieli różnych grup zawodowych stykających się z problematyką przemocy w rodzinie

Zadanie 1:

Udział osób i grup zawodowych w specjalistycznych szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy

Cel realizacji zadania:

- Podniesienie poziomu wiedzy różnych grup zawodowych stykających się z problematyką przemocy.
- Profesjonalne przygotowanie poszczególnych grup do realizacji działań pomocowych.

Realizacja zadania:

- 1) gromadzenie informacji dotyczących potrzeb szkoleniowych dotyczących zjawiska przemocy domowej,
- 2) pozyskiwanie różnych ofert szkoleniowych z zakresu przeciwdziałania przemocy,
- 3) finansowanie udziału w szkoleniach i konferencjach organizowanych dla osób i grup zawodowych bezpośrednio związanych z problematyką przemocy domowej

Wskaźniki realizacji celu:

- a) liczba przeszkolonych osób,
- b) ilość sfinansowanych szkoleń

REALIZATORZY PROGRAMU:

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skalbmierzu we współpracy z:

- samorządem lokalnym,
- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Skalbmierzu,
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kazimierzy Wielkiej,
- sołectwami,
- szkołą,
- policją,
- sądem,
- organizacjami pozarządowymi i kościołem Katolickim.

Współpraca wielu podmiotów wynika z założenia, że pomoc udzielana rodzinom powinna być kompleksowa oraz uwzględniać aspekty życia osób krzywdzonych, jak i osób podejrzanych o stosowanie przemocy.

ZAKŁADANE EFEKTY PROGRAMU

- 1) Zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie,
- 2) Udzielanie profesjonalnej pomocy osobom wobec których istnieje podejrzenie stosowania przemocy,
- 3) Usprawnienie systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą,
- 4) Wzrost liczby osób profesjonalnie pomagającym ofiarom przemocy w rodzinie,
- 5) Zwiększenie zaangażowania społeczności w sprawy przeciwdziałania przemocy w rodzinie

VIII Adresaci Programu

Działania będą prowadzone w szczególności na rzecz :

- 1) Osób doświadczających przemocy domowej, w tym m.in. dzieci i młodzieży, współmałżonków lub partnerów, a także osób starszych i niepełnosprawnych,
- 2) Osób wobec których istnieje podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie,
- 3) Świadków przemocy w rodzinie.

PRZEWODNICZĄCY

Rady Miejskiej

Jan Śliwa

Uzasadnienie

Art. 6 ust. 1 i 2 Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie stanowi, że zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie realizowane są przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego. W myśl zapisów w/w ustawy do zadań własnych Gminy należy: tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Realizacja powyższych zadań w Gminie Skalmierz prowadzona będzie w oparciu o Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy, którego głównym celem będzie zmniejszenie skali zjawiska przemocy oraz stworzenie jednolitego, profesjonalnego systemu pomocy dla osób zagrożonych bądź uwikłanych w zjawisko przemocy. W związku z powyższym podjęcie uchwały w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy na lata 2014 – 2018 jest w pełni uzasadnione.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Miejskiej
Jan Sliwa
Jan Sliwa